

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius. Tel. (8 5) 210 7161, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614.

Lietuvos Respublikos Seimo
Kultūros komitetui

2022-11-21 Nr. S-164

DĖL KULTŪROS CENTRŲ ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO

Etninės kultūros globos tarybos (toliau – Taryba) ekspertai 2022 lapkričio 15 dienos posėdyje dar kartą aptarė Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo NR. IX-2395 pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2115. Šiame rašte pateikiame patikslintą argumentaciją dėl Tarybos siūlymų, todėl prašome šį raštą su pasiūlymais imti už pagrindą pakeičiant ankstesnį Seimo Kultūros komitetui adresuotą Tarybos raštą 2022-11-08 Nr. S-156.

Džiugina, kad naujos redakcijos Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo projekte (toliau – KCĮ projektas) pabrėžiamas įstatymo tikslas skatinti Lietuvos tapatybės, tautinio paveldo ir tradicijų, nematerialaus kultūros paveldo išsaugojimą ir plėtrą, o apibrėžiant *kultūros centro* sąvoką įtvirtinama jo priedermė puoselėti etninę kultūrą, įgyvendinti nacionalinių, regiono ir vietos etninės kultūros ir nematerialaus kultūros paveldo vertybių išsaugojimo, stiprinimo ir sklaidos priemones bei įgyvendinti iniciatyvas, skirtas Lietuvos tapatybės ir tradicijų išsaugojimui, istorinės atminties aktualizavimui užtikrinti, stiprinančias vietas ir regiono kultūrinį savitumą. Dėl to Taryba iš esmės pritaria KCĮ projektui. Tačiau siūlome jį tobulinti, įtraukiant kai kuriuos patikslinimus ir papildymus:

1. KCĮ projekte ne kartą atskirai įvardijama *etninė kultūra* ir *mėgėjų menas* (nes tai nėra tapačios sąvokos), tačiau šios nuostatos nuosekliai nesilaikoma. KCĮ projekte įvardijant tik *mėgėjų meno kolektyvus* nutylėjimo būdu su jais sutapatinami ir etninės kultūros srityje veikiantys kolektyvai. Tačiau šie pagal Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymą patenka į *etninės kultūros subjektų* apibrėžtį. KCĮ projekto 2 straipsnio 5 dalyje pateiktas sąvokos *mėgėjų meno kolektyvas* apibrėžimas netinka etninės kultūros kolektyvams dėl šių priežasčių: 1) jų veikla nėra grindžiama siekiu kurti naujus meno kūrinius; 2) tarp etninės kultūros kolektyvų yra ir tokių, kurie menine veikla užsiima ne laisvalaikiu; 3) dauguma etninės kultūros kolektyvų atlieka istorines folkloro rekonstrukcijas, kurių parengimas reikalauja profesionalumo, o dalį kolektyvų sudaro šios srities diplomuoti profesionalai, mokslininkai; 4) etninės kultūros kolektyvų veikla gali neapsiriboti vien meniniu folkloro (muzikinio, sakinio) atlikimu, nes nematerialaus kultūros paveldo įvairovės išsaugojimo tikslais į kolektyvus gali burtis ir kitų etninės kultūros sričių tradicijų saugotojai ar vietos bendruomenės. Etninės kultūros kolektyvų priskyrimas vien *mėgėjų meno kolektyvams* neatitinka realios situacijos ir užkerta kelią vystyti profesionaliems aukšto meistriškumo ir meninio lygio etninės kultūros kolektyvams. Todėl siūlome KCĮ projekto 2 straipsnį papildyti nauja dalimi, apibrėžiant joje sąvoką *etninės kultūros kolektyvas*, šį terminą naudoti 4 straipsnio 4 ir 5 punktuose, 5 straipsnio 4 punkte.

2. Etninės kultūros plėtrai ypatingą reikšmę turi specializuotų etninės kultūros centrų veikla, tačiau nė viename teisės akte nėra apibrėžta etninės kultūros centro sąvoka. Todėl siūlome

KCĮ projekto 2 straipsnį papildyti nauja dalimi, apibrėžiant joje sąvoką *etninės kultūros centras*. Terminą *etninės kultūros centras* siūlome įtraukti į 3 straipsnio 2 dalies 2 punktą, kaip pateikta pridedamame priede.

Priede pateikiame Tarybos siūlomus konkrečių KCĮ projekto straipsnių papildymus ir pakeitimus.

PRIDEDAMA. Etninės kultūros globos tarybos siūlymai dėl Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo Nr. IX-2395 pakeitimo įstatymo atskirų straipsnių papildymo, 3 lapai.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

PASIŪLYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS CENTRŲ ĮSTATYMO NR. IX-2395 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
2022-11-21
Vilnius

Eil. Nr.	Siūloma keisti			Pasiūlymo turinys
	str.	str. d.	p.	
1.	2			<p>Argumentai: Etninės kultūros plėtrai ypatingą reikšmę turi specializuotų etninės kultūros centrų veikla, tačiau nė viename teisės akte nėra apibrėžta etninės kultūros centro sąvoka. Todėl siūlome Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymo naujos redakcijos projekto (toliau – Įstatymo projektas) 2 straipsnį papildyti nauja dalimi, apibrėžiant joje sąvoką <i>etninės kultūros centras</i>.</p> <p>Pasiūlymas: Papildyti Įstatymo 2 straipsnį nauja dalimi ir ją išdėstyti taip: „Etninės kultūros centras – specializuotas kultūros centras, kaupiantis, puoselėjantis ir aktualizuojantis etnografinio (-ių) regiono (-ų) ir (ar) lokales etninės kultūros vertybes, užtikrinantis šių nematerialaus kultūros paveldo tradicijų išsaugojimą.“</p>
2.	2			<p>Argumentai: Įstatymo projekte ne kartą atskirai įvardijama <i>etninė kultūra</i> ir <i>mėgėjų menas</i> (nes tai nėra tapachios sąvokos), tačiau šios nuostatos nuosekliai nesilaikoma. Įstatymo projekte įvardijant tik <i>mėgėjų meno kolektyvus</i>, nutylėjimo būdu su jais sutapatunami ir etninės kultūros srityje veikiančys kolektyvai, tačiau šie pagal Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymą patenka į <i>etninės kultūros subjektų</i> apibrėžtį. Etninės kultūros kolektyvams netinka Įstatymo projekto 2 straipsnio 5 dalyje pateiktas sąvokos <i>mėgėjų meno kolektyvas</i> apibrėžimas, kuriame kaip pagrindinės akcentuojamos šios kolektyvo ypatybės: „laisvalaikio menine veikla užsiimanti asmenų grupė, meninio, sociokultūrinio ugdymo ir (ar) neformaliojo švietimo procese sukurianti, visuomenei pristatanti meninės veiklos rezultatus ir (ar) teikianti kultūros paslaugas“. Toks apibrėžimas etninės kultūros kolektyvams netinka dėl šių priežasčių: 1) jų veikla nėra grindžiama siekiu kurti naujus meno kūrinius, – priešingai, etninės kultūros kolektyvai siekia kuo labiau atitikti liaudies kūrybos autentiškas ypatybes, atsižvelgiant į Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo 8 straipsnio 4 dalies 5 punkte nustatytą priedermę remti autentiškas, natūralioje aplinkoje gyvuojančias etninės kultūros raiškos formas; 2) tarp etninės kultūros kolektyvų yra ir tokių, kurie menine veikla užsiima ne laisvalaikio – tai yra jų profesinė veikla, tampanti bene svarbiausiu pragyvenimo šaltiniu; 3) dauguma etninės kultūros kolektyvų atlieka istorines folkloro rekonstrukcijas, kurių parengimas reikalauja profesionalumo, dalį kolektyvų sudaro savo srities profesionalai, turintys šios srities aukštojo mokslo diplomus bei galias žinias, mokslo laipsnius, todėl šie žinovai labai kritiškai žiūri į mėgėjišką veiklą; 4) etninės kultūros kolektyvų veikla gali neapsiriboti vien meniniu folkloro (muzikinio, sakinio) atlikimu, nes nematerialaus kultūros paveldo įvairovės išsaugojimo tikslais į kolektyvus gali burtis ir kitų etninės kultūros sričių (pvz., istorinių rekonstrukcijų, tradicinių amatų, kulinarinio paveldo ir pan.) tradicijų saugotojai ar vietos bendruomenės.</p> <p>Taigi etninės kultūros kolektyvų priskyrimas vien <i>mėgėjų meno kolektyvams</i> neatitinka realios situacijos ir užkerta kelią vystytis</p>

				<p>profesionaliems aukšto meistriškumo ir meninio lygio etninės kultūros kolektyvams.</p> <p>Todėl siūlome Įstatymo projekto 2 straipsnį papildyti nauja dalimi, apibrėžiant joje sąvoką <i>etninės kultūros kolektyvas</i>.</p> <p>Pasiūlymas: Papildyti 2 straipsnį nauja dalimi ir ją išdėstyti taip: „Etninės kultūros kolektyvas – etnografinio (-ių) regiono (-ų) ar lokalinę tapatybę puoselėjanti, nematerialaus kultūros paveldo tradicijas tęsianti ir perteikianti asmenų grupė, bendruomenė.“</p>
3.	3	2	2	<p>Argumentai: Etninės kultūros plėtrą labiausiai vykdo etninės kultūros centrai, todėl, siekiant užtikrinti valstybinę etninės kultūros globą, svarbu tokius centrus identifikuoti ir išskirti bendrame kultūros centrų tinkle. Siūlome, papildant Įstatymo projekto 3 straipsnio „Kultūros centrų tinklas“ 2 dalies 2 punktą, įvardyti specializuotų kultūros centrų pavyzdžius, pateikiant įvairius etninės kultūros centrų pavadinimus ir kt.</p> <p>Pasiūlymas: Papildyti 2 straipsnio 2 dalies 2 punktą žodžiais „(pavyzdžiui, etninės kultūros centras, etninės kultūros ir tradicinių amatų centras)“, išdėstant šią dalį taip: „2) specializuotus – kultūros centrus, kurių veikla apima vieną kultūros ar meno sritį (pavyzdžiui, etninės kultūros centras, etninės kultūros ir tradicinių amatų centras).“</p>
4.	4		4	<p>Argumentai: Įstatymo projekte ne kartą atskirai įvardijama etninė kultūra ir mėgėjų menas, nes tai yra netapačios sąvokos, todėl šios nuostatos reikėtų laikytis ir 4 straipsnio 4 punkte įvardijant vieną iš Lietuvos nacionalinio kultūros centro funkcijų.</p> <p>Pasiūlymas: Papildyti 4 straipsnio 4 punktą žodžiais „etninės kultūros ir“, jį išdėstant taip: „4) analizuoja įvairių meno sričių ir žanrų kolektyvų veiklą, ruošia tautinių tradicijų perėmimo, meistriškumo ugdymo metodikas, vertina etninės kultūros ir mėgėjų meno kolektyvų meistriškumą, vykdo jų atrankas;“</p>
5.	4		5	<p>Argumentai: Įstatymo projekte ne kartą atskirai įvardijama etninė kultūra ir mėgėjų menas, nes tai yra netapačios sąvokos, todėl šios nuostatos reikėtų laikytis ir 4 straipsnio 5 punkte įvardijant vieną iš Lietuvos nacionalinio kultūros centro funkcijų.</p> <p>Pasiūlymas: Papildyti 4 straipsnio 5 punktą žodžiais „etninės kultūros ir“, jį išdėstant taip: „5) rengia ir įgyvendina kvalifikacijos tobulinimo programas savivaldybių kultūros centrų vadovams ir darbuotojams, nematerialaus kultūros paveldo, etninės kultūros specialistams, etninės kultūros ir mėgėjų meno kolektyvų vadovams, analizuoja šių darbuotojų rengimo, kvalifikacijos tobulinimo, perkvalifikavimo poreikius;“</p>
6.	5		4	<p>Argumentai: Etninės kultūros kolektyvai savo pobūdžiu skiriasi nuo mėgėjų meno kolektyvų, todėl, apibrėžiant vieną iš savivaldybių ir kitų kultūros centrų funkcijų Įstatymo projekto 5 straipsnio 4 punkte, būtina šalia mėgėjų meno kolektyvų įvardyti ir etninės kultūros kolektyvus.</p> <p>Pasiūlymas:</p>

				<p>Papildyti 5 straipsnio 4 punktą žodžiais „etninės kultūros ir“, jį išdėstant taip:</p> <p>„4) formuoja etninės kultūros ir mėgėjų meno kolektyvus, įgyvendina mėgėjų meno kolektyvų jų plėtrą, teikia priemones ir (ar) išteklius, reikalingus jų kultūrinei veiklai vykdyti;“</p>
--	--	--	--	---

Teikia:

Etninės kultūros globos taryba